

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ Του οργανισμού της ΕΕ για τα ναρκωτικά, Λισαβόνα

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ 2004: 10 ΕΤΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΕΚΘΕΣΕΩΝ

Η πληροφόρηση σχετικά με τα ναρκωτικά «ολοένα ισχυρότερη» στη διευρυμένη Ένωση, αναφέρει το ΕΚΠΝΤ

(25.11.2004 ΛΙΣΑΒΟΝΑ **ΝΑ ΜΗΝ ΔΗΜΟΣΙΕΥΘΕΙ ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΤΙΣ 10:00 ΩΚΕ/Ωρα Βρυξελλών**) Η επί του παρόντος διαθέσιμη πληροφόρηση σχετικά με την κατάσταση των ναρκωτικών στην Ευρώπη καθίσταται «ολοένα ισχυρότερη», αναφέρει σήμερα ο **οργανισμός της ΕΕ για τα ναρκωτικά (ΕΚΠΝΤ)**, καθώς παρουσιάζει την **Ετήσια έκθεση 2004 σχετικά με την κατάσταση του προβλήματος των ναρκωτικών στην Ευρωπαϊκή Ένωση και τη Νορβηγία** στις Βρυξέλλες.

Η παραπάνω δήλωση γίνεται καθώς ο οργανισμός της ΕΕ συμπληρώνει την πρώτη δεκαετία κατάρτισης εκθέσεων και παρουσιάζει την πρώτη ενοποιημένη επισκόπηση σχετικά με το ευρωπαϊκό φαινόμενο των ναρκωτικών σε 26 χώρες, από τον Ατλαντικό έως τα σύνορα της Ρωσίας. Στη διάρκεια της προηγούμενης δεκαετίας, το **ΕΚΠΝΤ** συνεργάστηκε με τις χώρες μέλη, αποσκοπώντας στην ανάπτυξη εργαλείων συλλογής δεδομένων και δεικτών, ώστε να παρέχει στις χώρες μια «κοινή γλώσσα» για την περιγραφή του φαινομένου των ναρκωτικών. Διευκόλυνε επίσης τη δημιουργία εθνικών κέντρων παρακολούθησης των ναρκωτικών σε ολόκληρη την Ευρώπη, τα οποία σήμερα διαδραματίζουν ζωτικό ρόλο στη συλλογή και την ερμηνεία δεδομένων που είναι απαραίτητα για τη χάραξη ορθών πολιτικών.

Ο διευθυντής του ΕΚΠΝΤ Georges Estievenart δηλώνει: «Καθώς πλησιάζουμε στην ολοκλήρωση της πρώτης δεκαετίας, διαθέτουμε σήμερα μια βαθύτερη και ευρύτερη γνώση της κατάστασης των ναρκωτικών στην Ευρώπη, καθώς και των τρόπων αντιμετώπισής της. Η διαρκής συλλογή δεδομένων κατά τη διάρκεια των ετών μας έδωσε τη δυνατότητα να εντοπίσουμε τα γενικά γνωρίσματα της σταθεροποίησης ή της διακύμανσης των τάσεων, αλλά και μας αφύπνισε όσον αφορά τα ειδικότερα προβλήματα σε υποομάδες, περιοχές και τοπικές κοινότητες. Η παρακολούθηση σε μεγαλύτερη γεωγραφική έκταση οδηγεί τώρα σε νέες ανακαλύψεις και δυναμικές, οι οποίες θέτουν υπό αμφισβήτηση ορισμένες από τις προηγούμενες υποθέσεις μας σχετικά με τη φύση και την κατεύθυνση των τάσεων. Η επένδυσή μας στην παρακολούθηση αποφέρει εν γένει τους καρπούς της στο παρόν, δίνοντάς μας τη δυνατότητα να αποφανθούμε με βεβαιότητα για τις ομοιότητες και τις διαφορές όσον αφορά τα προβλήματα σε σχέση με τα ναρκωτικά, όπως αυτά εξελίσσονται σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση».

Οι κοινές παρατηρήσεις για το πρόβλημα των ναρκωτικών στην Ευρώπη, οι οποίες επισημαίνονται στη σημερινή έκθεση, κάνουν λόγο για ευρεία σταθεροποίηση όσον αφορά τη χρήση και την ενέσιμη χρήση ηρωίνης. Το γεγονός αυτό αντισταθμίζεται από την αύξηση της χρήσης άλλων ουσιών, όπως η κοκαΐνη, η κάνναβη και η έκσταση και από το γεγονός ότι πολλοί νεαροί Ευρωπαίοι χρησιμοποιούν επί του παρόντος ένα συνδυασμό ουσιών σε εντατική ή τακτική βάση. Επιπλέον, από το 2000 παρατηρείται μια γενική πτωτική τάση όσον αφορά τους θανάτους που συνδέονται με τα ναρκωτικά, αν και η τάση αυτή θα μπορούσε να ανατραπεί σε ορισμένες από τις **νέες χώρες της ΕΕ**, σε περίπτωση που δεν ληφθούν σύντομα τα κατάλληλα μέτρα (βλέπε σημερινά δελτία Τύπου αρ. 8 – «Σημαντικά στοιχεία» και αρ. 9 – «Επιλεγμένα θέματα»).

Στο μεταξύ σημειώνονται διαφορές που εντοπίζονται σε άλλους τομείς, όπως τα λοιμώδη νοσήματα. Ορισμένες από τις **νέες χώρες μέλη της ΕΕ** εμφανίζουν την ταχύτερη αύξηση της επιδημίας HIV στον κόσμο, επισημαίνει η έκθεση, ενώ στις «παλαιές» χώρες μέλη, τα επίπεδα των χρηστών ενέσιμων ναρκωτικών (XEN)

έχουν εν γένει σταθεροποιηθεί. Στο μεγαλύτερο τμήμα της **Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης**, ο επιπολασμός του ιού HIV σε ΧΕΝ παραμένει κατά μέσον όρο χαμηλότερος από 1% (π.χ. **Τσεχική Δημοκρατία, Ουγγαρία, Σλοβενία και Σλοβακία**) και είναι παρόμοιος με τα πορίσματα των **υποψήφιων για ένταξη στην ΕΕ όμορων χωρών – τη Ρουμανία και τη Βουλγαρία**. Αν και στις προαναφερθείσες χώρες έχει αποφευχθεί μέχρι σήμερα η επιδημική διάδοση, η πιθανή αύξηση της χρήσης ενέσιμων ναρκωτικών θα μπορούσε να επιφέρει στο εγγύς μέλλον αύξηση του επιπολασμού τόσο της λοίμωξης από τον ιό HIV, όσο και της ηπατίτιδας, εάν τα μέτρα πρόληψης αποδειχθούν ανεπαρκή, επισημαίνει η έκθεση.

Η αυξημένη ικανότητα για παρακολούθηση των τάσεων μεταφράζεται τώρα σε ταχύτερη και καταλληλότερη ανάπτυξη των πολιτικών επιλογών και των αντισταθμιστικών μέτρων, αναφέρει το **ΕΚΠΝΤ**. Τα στοιχεία που αναφέρθηκαν το προηγούμενο έτος σχετικά με τη διάδοση του ιού HIV, για παράδειγμα, οδήγησαν στην εξεύρεση μιας σειράς νέων λύσεων σε χώρες στις οποίες η επιδημία HIV είχε κορυφωθεί το 2001.

Η **Εσθονία** και η **Λετονία**, για παράδειγμα, αναφέρουν ταχεία εξάπλωση σε εθνικό επίπεδο των προγραμμάτων ανταλλαγής συριγγών και βελόνων. Κάνουν επίσης λόγο για πρόσφατη πτώση των ποσοστών συχνότητας εμφάνισης του ιού HIV σε ΧΕΝ – αν και τα σχετικά ποσοστά παραμένουν πολύ υψηλά.

Η καλύτερη παρακολούθηση των πολιτικών τάσεων συνέβαλε επίσης στην υιοθέτηση μιας εθνικής στρατηγικής για τα ναρκωτικά από τις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες (βλέπε «Εθνικές πολιτικές» παρακάτω). Όσον αφορά τις **νέες χώρες μέλη της ΕΕ**, οι οποίες υιοθέτησαν εθνική στρατηγική το προηγούμενο έτος – π.χ. η **Τσεχική Δημοκρατία**, η **Εσθονία**, η **Λετονία** και η **Λιθουανία** – όλες εστιάζουν στη βελτίωση της θεραπείας και στη μείωση των κινδύνων, σύμφωνα με την στρατηγική της ΕΕ για τα ναρκωτικά. Με τη σειρά τους, οι υπηρεσίες για την αντιμετώπιση της τοξικομανίας καθίστανται πιο διαθέσιμες στις χώρες αυτές, αλλά η ικανότητα και η κάλυψη παραμένουν ακόμη πολύ περιορισμένες.

«Ο πληθυσμός της ΕΕ ανέρχεται επί του παρόντος σε 456 εκατομμύρια άτομα και ένα στα 14 άτομα στον κόσμο ζει σε κάποια από τις 25 χώρες μέλη», αναφέρει ο **Marcel Reimen, πρόεδρος του ΕΚΠΝΤ**.

«Ο πλούτος των πληροφοριών που παρουσιάζονται σήμερα από το ΕΚΠΝΤ, μας βοηθάει να κατανοήσουμε καλύτερα την έκταση στην οποία τα προβλήματα σε σχέση με τα ναρκωτικά επηρεάζουν τους πολίτες της Ευρώπης και τις κοινότητες στις οποίες ζουν. Μας επιτρέπει επίσης να βασιστούμε σε πολιτικές και δράσεις, τις οποίες ανέπτυξαν οι χώρες μέλη, προκειμένου να αντιμετωπίσουμε τη σύνθετη και πολύπλευρη πρόκληση που θέτει η χρήση ναρκωτικών.»

Η **Ετήσια έκθεση 2004** δημοσιεύεται ένα μόλις μήνα μετά την επίσημη αξιολόγηση από την **Ευρωπαϊκή Επιτροπή** της στρατηγικής και του σχεδίου δράσης για τα ναρκωτικά (2000–2004) της ΕΕ, μια διαδικασία στην οποία το **ΕΚΠΝΤ** διαδραμάτισε βασικό ρόλο, παρέχοντας τα τεχνικά εργαλεία για την αξιολόγηση των δεδομένων που αφορούν την πολιτική και την ανάλυση της κατάστασης των ναρκωτικών (βλ. δελτίο τύπου αρ. 6 – «Συνοπτική εικόνα»). Αξίζει να σημειωθεί ότι η επιτροπή πολιτικών ελευθεριών, δικαιοσύνης και εσωτερικών υποθέσεων του **Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου** θα συζητήσει σχετικά με τα πορίσματα της **Ετήσιας έκθεσης 2004**, ταυτόχρονα με την εξέταση της σύστασης του **Συμβουλίου της ΕΕ** σχετικά με την «Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την καταπολέμηση των ναρκωτικών (2005–2012)». Η πολιτική για τα ναρκωτικά στην ΕΕ βρίσκεται επί του παρόντος σε κρίσιμο σημείο, εφόσον οι ηγέτες θέτουν τους στόχους και τις επιδιώξεις για το διάστημα από το 2005 και εξής.

ΣΗΜΑΝΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ: ΝΕΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΟΣΟΝ ΑΦΟΡΑ ΤΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΓΙΑ ΤΑ ΝΑΡΚΩΤΙΚΑ

Στη σημερινή έκθεση υπογραμμίζεται ο ρόλος τον οποίο μπορεί να διαδραματίσει η βάσει στοιχείων πληροφόρηση για τα ναρκωτικά στη λήψη αποφάσεων. Οι νέες εξελίξεις στον τομέα των πολιτικών και της νομοθεσίας για τα ναρκωτικά για το 2003 περιγράφονται παρακάτω:

Εξελίξεις στην ΕΕ

- Ιούνιος 2003 – Το Συμβούλιο Υπουργών εγκρίνει τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με την πρόληψη και τη μείωση της συνδεδεμένης με την εξάρτηση από τα ναρκωτικά βλάβης στην υγεία. Αυτή είναι η πρώτη σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στον τομέα της δημόσιας υγείας σχετικά με

τα ναρκωτικά. Πολλές χώρες έχουν ήδη ενσωματώσει τις προτάσεις της (π.χ. εισάγοντας πρωτοβουλίες για τη μείωση των κινδύνων) στις εθνικές τους στρατηγικές για τα ναρκωτικά.

- Νοέμβριος 2003 – Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εκδίδει μια «Ανακοίνωση για τις δραστηριότητες συντονισμού και τα μέσα στον τομέα των ναρκωτικών στην ΕΕ», με βάση τη μελέτη του ΕΚΠΝΤ–Ευρωπαϊκής Επιτροπής. (Η μελέτη ορίζει το συντονισμό ως «ενσωμάτωση των διαφόρων στοιχείων των εθνικών λύσεων στο θέμα των ναρκωτικών», με σκοπό την «εναρμόνιση της εργασίας» και την «αύξηση της αποτελεσματικότητας»). Η ανακοίνωση αναφέρει ότι ο συντονισμός είναι ουσιαστικής σημασίας, εάν η ΕΕ προτίθεται να αντιμετωπίσει αποτελεσματικά το σύνθετο χαρακτήρα του προβλήματος των ναρκωτικών.
- Νοέμβριος 2003 – Το Συμβούλιο Υπουργών εγκρίνει απόφαση σχετικά με τα μέτρα ελέγχου και τις ποινικές κυρώσεις που αφορούν τα τέσσερα νέα συνθετικά ναρκωτικά: 2C-I, 2C-T-2, 2C-T-7 και ΤΜΑ-2. Τα ναρκωτικά αυτά θα υπόκεινται, συνεπώς, στα μέτρα ελέγχου και τις ποινικές κυρώσεις των κρατών μελών της ΕΕ.
- Νοέμβριος 2003 – Το Συμβούλιο Υπουργών επιτυγχάνει πολιτική συναίνεση σχετικά με μια απόφαση πλαίσιο που στοχεύει στους διακινητές ναρκωτικών και στις εγκληματικές και τρομοκρατικές οργανώσεις που αποκομίζουν πόρους από τη διακίνηση. Τίθενται έτσι ο κοινός ορισμός της διακίνησης ναρκωτικών και οι κυρώσεις που συστήνονται για το εν λόγω αδίκημα στην ΕΕ. (Η απόφαση πλαίσιο εγκρίθηκε από το Συμβούλιο στις 26 Οκτωβρίου 2004). Η Ευροπολ (2002) εκτιμά ότι τα συνολικά έσοδα από τη διακίνηση ναρκωτικών αντιστοιχούν στο 2–5 % του παγκόσμιου ΑΕΠ.

Εθνικές πολιτικές

- 22 επί συνόλου 26 χωρών (25 της ΕΕ και Νορβηγία) έχουν τώρα υιοθετήσει μια εθνική στρατηγική για τα ναρκωτικά. Οι στρατηγικές αυτές διαφέρουν μεταξύ των χωρών, επιδεικνύουν ωστόσο κοινά χαρακτηριστικά (συντονίζονται από εθνικούς οργανισμούς· επικεντρώνονται στην παράδοση, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση· υιοθετούν μια ισορροπημένη προσέγγιση προσφοράς–ζήτησης).
- Οι περισσότερες χώρες έχουν υιοθετήσει ένα χρονοδιάγραμμα διάρκειας 3–5 ετών για τη στρατηγική τους. Άλλες χώρες, ωστόσο, επιλέγουν μεγαλύτερο χρονικό διάστημα (8–10 έτη). Και ενώ ορισμένες χώρες θέτουν ως στόχο τη δημιουργία μιας «κοινωνίας χωρίς ναρκωτικά», άλλες δίδουν προτεραιότητα στη μείωση των αρνητικών συνεπειών από τα ναρκωτικά, αν και ορισμένες στρατηγικές συνδυάζουν και τα δύο στοιχεία. Οι εθνικές στρατηγικές επικεντρώνονται εν γένει στα παράνομα ναρκωτικά, αλλά το αλκοόλ και ο καπνός καλύπτονται επίσης από έναν αυξανόμενο αριθμό χωρών.
- Τα τελευταία χρόνια, έχει παγιωθεί η συντονισμένη προσέγγιση της ΕΕ στο θέμα των ναρκωτικών (Στρατηγική της ΕΕ για τα ναρκωτικά και σχέδιο δράσης 2000–2004). Η μελλοντική διευθέτηση όσον αφορά τις πολιτικές για τα ναρκωτικά στη διευρυμένη ΕΕ και η συνύπαρξη 25 διαφορετικών στρατηγικών για τα ναρκωτικά στο πλαίσιο της ΕΕ θα αποτελέσει πρόκληση για την ολλανδική προεδρία το 2004 (Στρατηγική της ΕΕ για τα ναρκωτικά 2005–2012) και τη λουξεμβουργιανή προεδρία το 2005 (Σχέδιο δράσης της ΕΕ 2005–2008).

Εθνική νομοθεσία – νέες εξελίξεις

- *Κατάσχεση περιουσιακών στοιχείων:* Η **Ισπανία**, η **Γαλλία**, η **Ιρλανδία**, η **Ολλανδία** και η **Βρετανία** αναφέρουν νέες εξελίξεις όσον αφορά τη δικαιοδοσία τους για κατάσχεση των περιουσιακών στοιχείων που ανήκουν σε διακινητές ναρκωτικών και σε εγκληματικές συμμορίες. Στην **Ισπανία**, ένας νέος νόμος συμβάλλει στην επίσπευση της μεταβίβασης εγγράφων που χρησιμεύουν στην ταυτοποίηση και τον εντοπισμό των κατασχεθέντων προϊόντων, με σκοπό την εκ νέου χρήση τους στο πλαίσιο των σχεδίων καταπολέμησης της προσφοράς και ζήτησης ναρκωτικών (πρόληψη, κοινωνική επανένταξη). Διευρύνεται έτσι το φάσμα των δικαιούχων από ΜΚΟ και εθνικούς δημόσιους φορείς έως διεθνείς και υπερεθνικούς οργανισμούς και ξένες κυβερνήσεις.

- *Ναρκωτικά και οδήγηση:* Το θέμα της οδήγησης υπό την επήρεια ναρκωτικών και ο τρόπος αντιμετώπισής του παραμένει ένας σημαντικός προβληματισμός σε πολλές χώρες μέλη. Το 2003, η **Γαλλία**, η **Ιταλία**, η **Αυστρία** και η **Φινλανδία** προέβησαν σε τροποποιήσεις, με σκοπό τη διασαφήνιση ή την ενίσχυση της νομοθεσίας στον συγκεκριμένο τομέα, ενώ εισήχθησαν εξετάσεις αίματος και ούρων για τους οδηγούς.
- *Νομοθεσία για την κάνναβη:* Το **Βέλγιο** και η **Βρετανία** ανέφεραν τροποποιήσεις όσον αφορά τη νομική ταξινόμηση της κάνναβης κατά τη διάρκεια του προηγούμενου έτους. Στο **Βέλγιο**, εισήχθησαν νέα αδικήματα, ώστε ο ενήλικας που εντοπίζεται να κατέχει κάνναβη για προσωπική χρήση, εφόσον δεν υπάρχουν ενδείξεις για όχληση του κοινού ή προβληματική χρήση, τιμωρείται μόνο με πρόστιμο και/ή καταχώριση των στοιχείων του στην αστυνομία. Εντούτοις, η όχληση του κοινού ή οι επιβαρυντικές περιστάσεις, όπως η κατοχή παρουσία ανηλίκων, τιμωρούνται ενδεχομένως με φυλάκιση. Στη **Βρετανία**, η κάνναβη και τα παράγωγά της μεταφέρθηκαν από την κατηγορία Β και Α αντίστοιχα στην κατηγορία Γ, βάσει του βρετανικού συστήματος, και η μέγιστη ποινή για την κατοχή για προσωπική χρήση ανέρχεται επί του παρόντος σε φυλάκιση δύο ετών. Οι κατευθυντήριες γραμμές της αστυνομίας συνιστούν συλλήψεις για κατοχή σε ορισμένες μόνο περιπτώσεις, στις οποίες περιλαμβάνονται το κάπνισμα σε δημόσιους χώρους ή παρουσία ανηλίκων.

Σημειώσεις:

Το παρόν γενικό δελτίο Τύπου συμπληρώνεται από δύο ακόμη δελτία, τα οποία επικεντρώνονται στις στατιστικές και τις βασικές τάσεις. Για τα δελτία Τύπου σε 20 γλώσσες, καθώς και για την **Ετήσια έκθεση**, το **Δελτίο στατιστικών στοιχείων**, τις **Περιλήψεις για την κατάσταση ανά χώρα** και τις **Εθνικές εκθέσεις του δικτύου Reitox** βλέπε <http://annualreport.emcdda.eu.int>

Για την αποσυμφόρηση του κύριου δικτυακού τόπου, το **ΕΚΠΝΤ** θα διαθέσει επίσης εναλλακτικό δικτυακό τόπο στη διεύθυνση <http://emcdda.kpnqwest.pt> καθιστώντας δυνατή την πρόσβαση στην έκθεση και στα δελτία Τύπου.